

LA LIMITA DE SUS A CINEMATOGRAFULUI AUTOHTON

Teodor BORDEIANU

Masterand, Facultatea de Istorie și Filozofie, USM

„Lucrul greu nu este să răspunzi unei situații aprige, fie ea chinuitoare, ci să deprinzi a rezista frecușului zilnic al banalității.”

Nicolae Steinhardt

Película „La limita de jos a cerului” a lui Igor Cobileanski se remarcă printre filmele autohtone ale ultimilor ani prin originalitatea și realismul său crud. Îl cunoaștem pe Cobileanski după scurtmetrajele sale originale, acum însă avem în față primul său lungmetraj. Cu bătaie lungă, din câte se vede.

Povestea te intrigă din start. Sergiu Voloc e Gâscă. Aceasta e porecla locuitorului unui oraș de provincie din Republica Moldova, care vrea să zboare cu un deltaplan stricat. Mai vinde și droguri. Pe care le consumă uneori. Două metode, în esență diferite, dar la fel de futele, prin care unii încearcă să se apropie de cer.

Însă acesta nu e eroul principal. Protagonistul filmului e prietenul său cel mai bun, un personaj care se vrea gri și căruia îi spune Viorel.

E povestea unui oarecare, nu a unui om deosebit. Nici măcar a unui erou al lumii criminale. Viorel, jucat frumos de Igor Babiac, nu e traficant de droguri în deplinul sens al cuvântului, el e ajutorul unui traficant. Foarte greu e să construiești un personaj gri, comun și în același timp interesant. E mult mai complicat decât să crezi unul ieșit din comun.

Evoluția interioară a protagonistului e ca apa care curge primăvara pe sub gheață. Acest fapt se întâmplă, dar nu e la suprafață. Schimbările pot fi observate în detalii, în expresii neașteptate ale feței, de obicei statică, și în anumite replici.

Interesant e să observi evoluția prieteniei celor doi și felul în care fiecare își stabilește prioritățile. Gâscă are priorități clare; prioritatea lui Viorel se conturează pe parcursul filmului. E un tânăr neexperimentat, tăcut și aparent neînsemnat. Vivi, personajul lui Igor Caras-Romanov, întreabă retoric într-un moment: „Ce-ai făcut până la vârsta asta, măi Viorele, nu-mi dau seama”.

Vivi e un funcționar înalt în poliție, plictisit de propria putere. Pare invulnerabil la sentimente. De Maria, eroina Elei Ionescu, vorbește cu dispreț. În anumite momente se face referință la un personaj pe care nu îl vedem niciodată

pe ecran: Motanu', un traficant misterios și influent.

Dialogurile scurte, concepute cu profesionalism și ironie fină, redau foarte bine atmosfera de cartier din perioada postsovietică. Se utilizează un lexic corespunzător. Nu poți vorbi despre traficanții de droguri în limbaj de salon.

Într-una dintre scene, Vivi îi explică lui Viorel bazele jocului sportiv tradițional românesc oina. Un fel de baseball al strămoșilor noștri. În timpul unei descrieri care poate părea improprie într-un film de acest gen, se văd foarte bine referințele clare la relațiile șef-subaltern și la poziția socială pe care o are eroul lui Caras-Romanov.

Filmul se încadrează ușor în tagma peliculelor cu răsunet în cinematografia mondială, în care eroul e un oarecare. Primele analogii care îmi vin în minte sunt două filme formidabile ale islandezului Dagur Kári: „Căluțul negru” (2005) și „Inima bună” (2009).

„La limita de jos a cerului” a intrat recent în lista peliculelor pretedente la nominalizarea pentru premiul Oscar pentru cel mai bun film în limba străină. Aceasta încă nu înseamnă nominalizare. Și chiar de va fi nominalizat sau nu, faptul nu influențează calitatea filmului, care e oricum înaltă.

Felul în care e construită acțiunea din film și impresia pe care o lasă aceasta e parcă o versiune mărită a structurii personajului principal. Acest fapt se vede și din coloristica modestă a filmului, unde nu e loc pentru nuanțe suprasaturate. Tăcut, șovăielnic, gri și neobservat, dar robust și cu o idee foarte clară în interior, Viorel merge spre scopul său. La fel și filmul, în relația sa cu spectatorul.

Merită subliniată și măiestria echipei de operatori. În anumite momente, se filmează în stil semidocumentar. Imaginea se mișcă, creând o atmosferă specială.

Despre finalul filmului poate fi scrisă o cronică separată, dar îl vom lăsa pe spectator să-și tragă propriile concluzii. „La limita de jos a cerului” merită privit și savurat încet, cu răbdare.

